

Immobilisering av PFAS

Gorm Eine Thune, FOU-sjef Lindum AS
Miljøringen, 15.03.2018

**Lindums
verdier:**

*Troverdige
Entusiastiske
Nyskapende
Kunnskapsrike
rOmslige
Miljøbevisste*

Visjon:

*Fremst innen nytenkende og
verdiskapende avfallshåndtering
- for miljøets skyld*

Lindum AS

100 % eid av Drammen kommune

Kommersielt selskap organisert som konsern

1,5 millioner tonn håndteres årlig

570 millioner kr i omsetning

220 medarbeidere

Lindums forretningsområder

Biologiske prosesser:

Biogass drivstoff
Kompostering
Jordprodukter

Grunnforurensning:

Deponi
Behandling, stabilisering,
nedbrytning
Massegjenvinning

Gjenvinning og miljø:

Returre brenselproduksjon
Luktreduksjon
Vannrensing, tankvask
Container
Logistikk

Lindums virksomhet

Det moderne deponiet

Illustrasjonsfoto

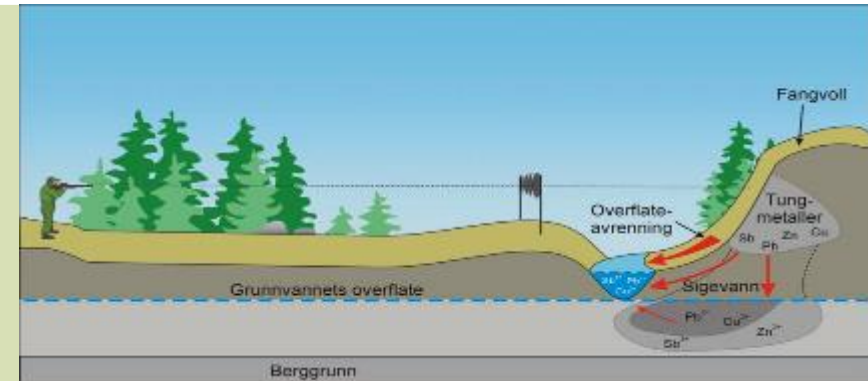

Illustrasjonsfoto

Et moderne deponi er ikke en haug med masser. Det er både et produksjonsanlegg og en konstruksjon.

FoU-prosjekter innenfor grunnforurensning

- Skytebanemasser
- PFC forurenset jord

PFAS i media

Miljøgift fra flyplasser havner i fisk og vann

Miljøgifter som lekker ut fra Forsvarets flystasjoner, er påvist i planter, vannmasser og fisk. Miljødirektoratet vil undersøke og stanse spredningen av giftstoffene.

Jon Gimmingsrud
Journalist

Publisert 28. mai 2015 kl. 10:16

Artikkelen er mer enn to år gammel.

Brannskum brukt ved Forsvarets flystasjoner, inneholdt tidligere miljøfarlige stoffer som fortsatt lekker ut i miljøet. Miljødirektoratet ber Forsvarsbygg gjøre nye undersøkelser og ber om planer for å redusere forurensingen.

FOTO: AVINOR

Kilde: nrk.no

Miljø
Pors

Drømsk
Markus T

nce.

ler [Thomas](#)

avfall og
nsning
94 021

nhild Preus-

fall og
nsning
681

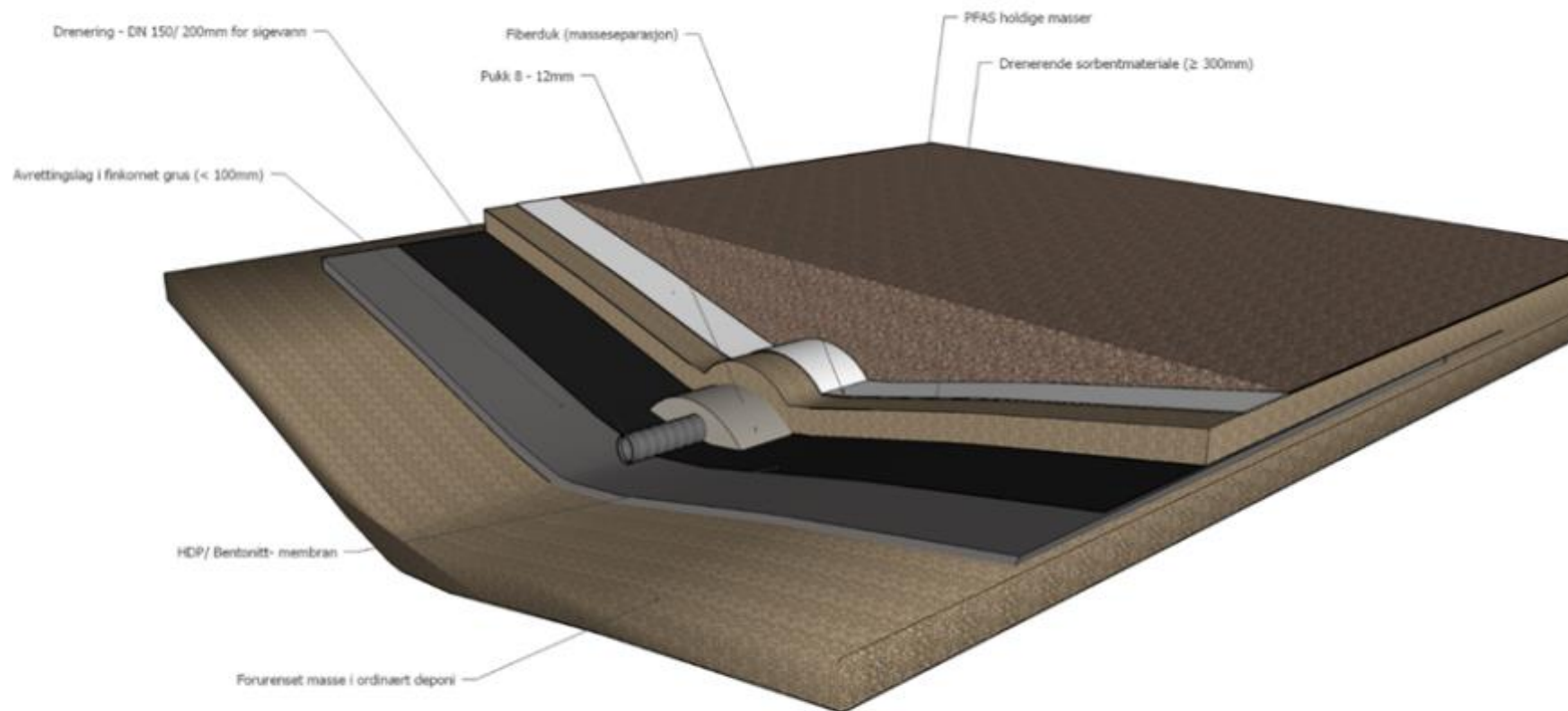
ndirektoratet.no

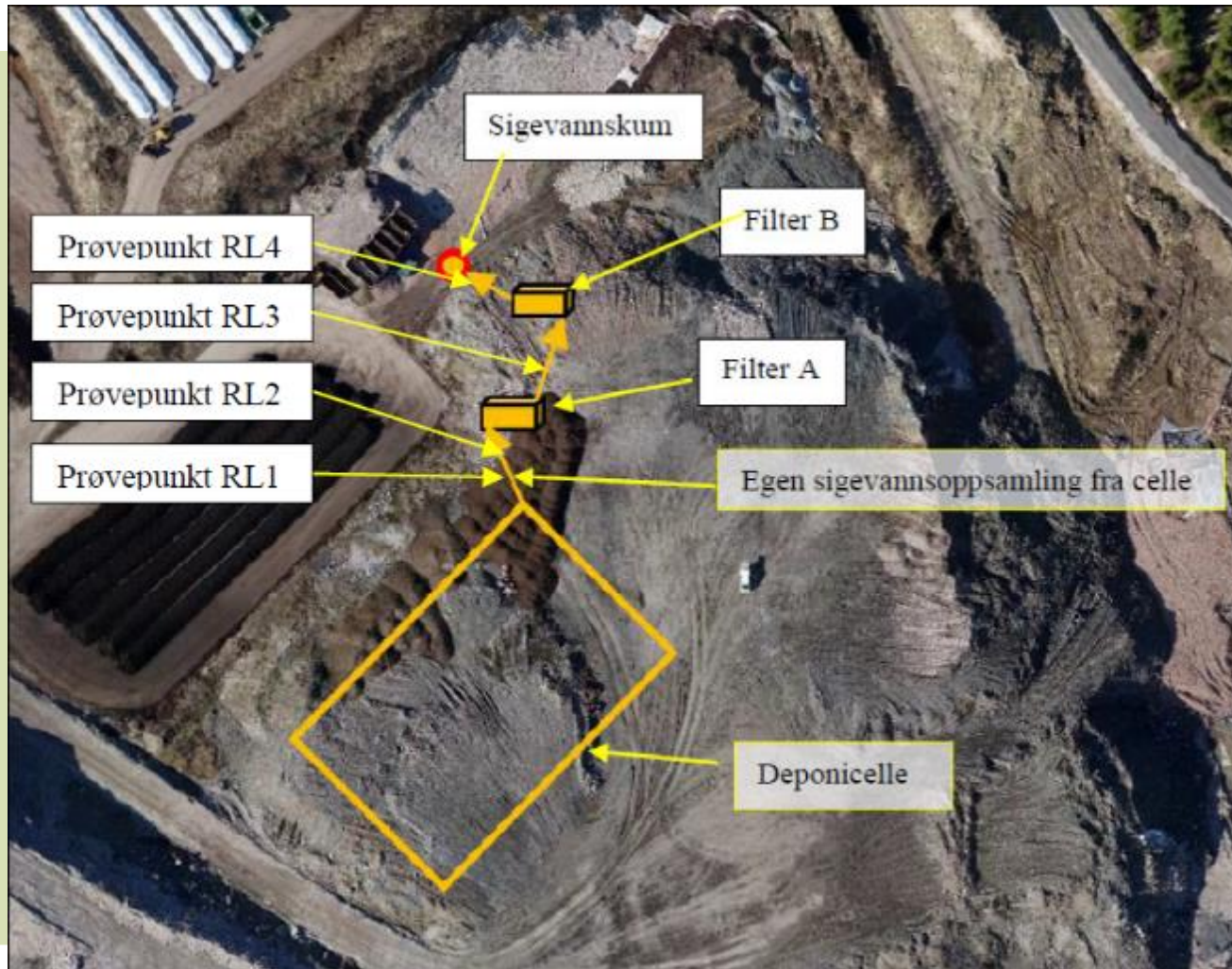
Hvorfor jobbe med FOU innen PFAS-forurensede masser?

- Fokus på PFAS fra miljømyndigheter.
- Konkrete behov i markedet.
- Intern risikovurdering: Lindum ville ikke motta PFAS-masser uten en tilstrekkelig god løsning – risiko for spredning av PFAS fra vårt anlegg.
- Miljømyndighetene ville ikke «bare flytte problemet» inn på deponiene – med fortsatt PFAS-spredning som resultat.
- Behov for FOU – vi hadde ingen kjent og tilgjengelig løsning med akseptabel økonomi verken for kunden eller for Lindum.
- Lindum har gode forutsetninger for å utvikle løsninger på denne typen utfordring: høy intern kompetanse, gode samarbeidspartnere (NGI, NMBU), økonomi, innovasjonsvilje i ledelsen, tillatelser og infrastruktur i form av plass, deponivolumer og maskiner.
- **Resultat etter ca 18 måneders utviklingsperiode:** en trygg og sikker slutt-disponeringsløsning for PFAS-forurensede masser som i praksis fjerner risikoen for ukontrollert spredning av PFAS fra massene.

PFAS

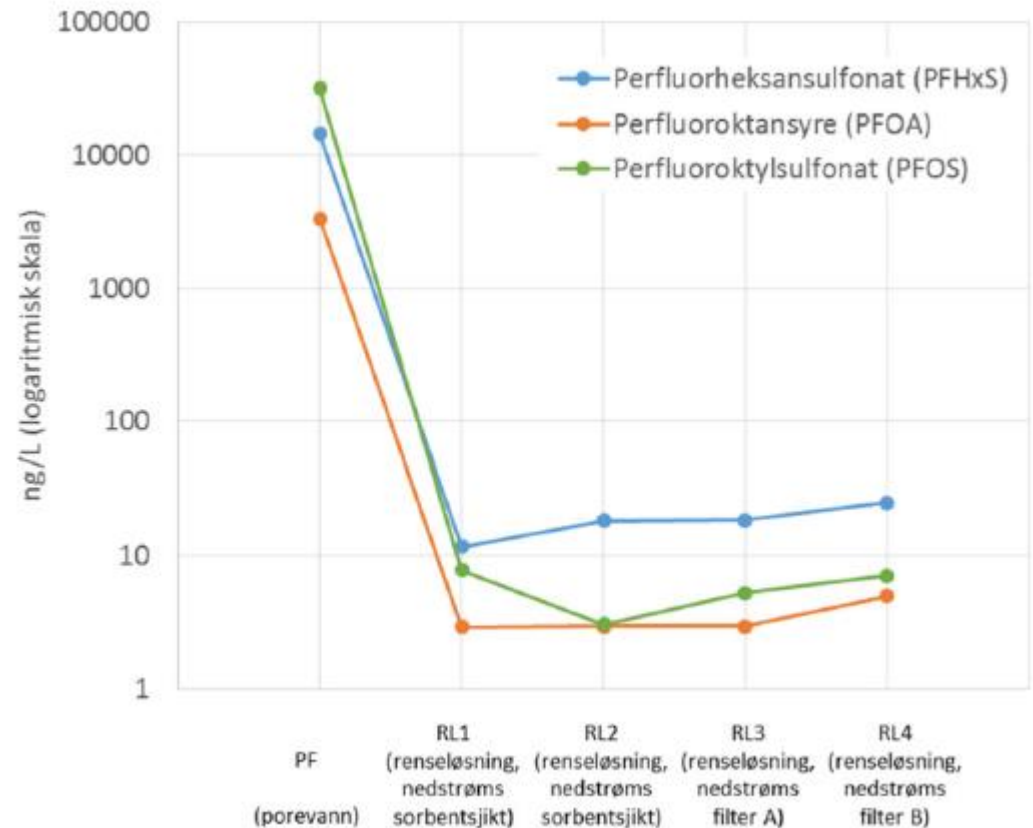
PFAS-celle i Oredalen

Resultater

- **Stresstest okt 2017:**
1 mnd 135 mm nedbør
59 mikrogram PFOS
Utslipp av 1 gram PFOS tar:
16.949 mnd = 1.412 år
- NB: utildekket celle
- Fortsatt har ingen PFOS nådd renseløsningen, alt fanges i sorbentsjiktet
- Renseløsningen er i praksis en innebygget backup.
- Framtidige celler vil dekkes til for å forebygge sigevannsdannelse (denne også selvsagt).

PFAS-cellen fungerer

Fra NGI overvåkningsrapport :

6 Vurderinger

Overvåkingen av forsøkscella for PFAS-masser har hittil vist at PFAS-forbindelsene PFOS, PFHxS og PFOA bindes til sorbentsjiktet i forsøkscella fremfor å følge sigevannet ut av cella. Det er primært deponert masser fra brannøvningsfelt forurenset med PFAS-forbindelsen PFOS i forsøkscellen. I figur 8 er PFAS-konsentrasjoner i porevannet i de deponerte massene sammenliknet med sigevannet fra ulike prøvetakingspunkt ved renseløsningen for forsøkscellen. I figur 9 er de samme resultatene vist bare med en logaritmisk skala. Analyseresultatene indikerer at sorbentsjiktet i bunnen av forsøkscellen binder PFOS, PFHxS og PFOA slik at utlekkingen av disse forbindelsene fra forsøkscellen er minimal. Konsentrasjonen av PFOS i porevannet var på det høyeste ca. 10 000 ganger høyere enn i sigevannet som rant inn i renseløsningen (RL1; figur 8 og 9). Dette tilsier at sorbentsjiktet i forsøkscellen gir en renseseffekt på 99,9% for PFOS. De foreløpige resultatene fra overvåkingen bekrefter sorbentsjiktets evne til å binde PFOS, som tidligere observert i laboratorieundersøkelser.

Videre arbeid

- Etablering av mottakskapasitet også på andre av Lindums anlegg
  - Søknader om tillatelser
  - Bygging av deponiceller
  - Mottak av masser
- Utvikle teknologien til å kunne benyttes on site og in situ. Krever FOU-arbeid og godkjenninger av produkter.
- Utvikle teknologien også overfor andre miljøgifter.

*Fremst innen
innovativ
avfallsbehandling*